

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **R., a.s.** so sídlom v K., IČO: X., zastúpenej JUDr. D. B., advokátom so sídlom v K., proti povinnej **M. B.**, bývajúcej v K., **o vymoženie 26,99 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 12 Er 1074/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. apríla 2011 sp. zn. 16 CoE 157/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

P povinnej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Na základe návrhu oprávnenej na vykonanie exekúcie požiadal súdny exekútor v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) Okresný súd Lučenec o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie vymožením sumy 26,99 € s príslušenstvom. Povinnosť povinnej zaplatiť túto sumu oprávnenej uložil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice z 8. marca 2010 sp. zn. 2 C 736/2009 .

Okresný súd Lučenec uznesením z 19. januára 2011 č.k. 12 Er 1074/2010-25 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že je neprijateľná rozhodcovská doložka v poisťnej zmluve z 25. mája 2007. Poukázal na ustanovenie čl. 6 ods. 1, čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“), § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, čl. 144 ods. 1 a čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 písm. b/, § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch

v platnom znení a tiež judikatúru Európskeho súdneho dvora a konštatoval, že predmetnou rozhodcovskou doložkou dochádza k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Mal za to, že zámerom oprávnenej pri koncipovaní rozhodcovskej doložky bolo, aby prípadné spory zo spotrebiteľskej zmluvy boli riešené na rozhodcovskom súde, ktorý vyberie oprávnená, a ktorý sa nachádza v mieste jej sídla za účelom minimalizácie nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola už v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou, čo zakladá jej neplatnosť podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Rozhodcovské konanie sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvnými stranami, preto v ňom vydaný rozhodcovský rozsudok nemôže byť riadnym exekučným titulom.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oprávnenej uznesením z 28. apríla 2011 sp. zn. 16 CoE 157/2011 napadnuté uznesenie potvrdil. K námietke oprávnenej o prekročení právomoci exekučného súdu pri preskúvaní právoplatného rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu uviedol, že právny poriadok Slovenskej republiky nielenže umožňuje, ale priamo ukladá v niektorých prípadoch aj bez návrhu zastaviť exekúciu vedenú na základe rozhodcovského rozsudku. Takémuto postupu nebráni ani skutočnosť, že rozhodcovské konanie prebehlo za účasti spotrebiteľa, a že spotrebiteľ nepodal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Poukázal na § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, v zmysle ktorého exekučný súd je oprávnený hľadiť na rozhodcovský rozsudok tak, ako keby materiálne právoplatný nebol – nie je ním viazaný v zmysle § 159 O.s.p. a môže ho preskúmať z hľadísk uvedených v tomto ustanovení; môže teda skúmať, či sú dané dôvody na zastavenie exekúcie uvedené v § 57 Exekučného poriadku, nedostatky uvedené v § 40 písm. a/ a b/ zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní alebo či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Odvolací súd k výkladu aplikácie Smernice dodal, že poisťná zmluva bola medzi účastníkmi konania podpísaná 25. mája 2007, teda v čase, kedy podrobnú úpravu spotrebiteľských zmlúv, včítane neprijateľných podmienok, obsahoval aj § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Dodal, že na účel sledovaný Smernicou reagoval tiež legislatívny vývoj v Slovenskej republike, medziiným novelizáciou Občianskeho zákonníka, ktorá zákonom č. 568/2007 Z.z. účinným od 1. januára 2008 zaviedla do ustanovenia § 53 odsek 4 písm. r/, ktoré výslovne označuje

za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve také zmluvné ustanovenie, ktoré vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodcovská doložka, ktorú v danom prípade obsahuje poisťná (spotrebiteľská) zmluva, spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nakoľko spotrebiteľ nielenže nemá dosah na výber rozhodcovského súdu, prípadne rozhodcu, ale v zmysle uvedenej doložky sa spotrebiteľ vopred vzdáva práva riešiť prípadné spory vzniknuté zo zmluvného vzťahu pred riadnym (štátnym) súdom. Takáto doložka predstavuje neprijateľnú podmienku v zmysle Občianskeho zákonníka. V súvislosti s odvolacou námietkou oprávnenej, že rozhodcovská doložka je dojednaná individuálne, nakoľko ju mohol povinný odmietnuť bez toho, aby malo odmietnutie osobitných dojednaní vplyv na zvyšok jeho poisťného vzťahu, odvolací súd poukázal na začlenenie rozhodcovskej doložky do Všeobecných poisťných podmienok a konštatoval, že povinná svojím podpisom mohla všeobecné podmienky poistenia buď akceptovať ako celok, alebo ich odmietnuť; nemala možnosť prejaviť svoju slobodnú vôľu len ohľadom rozhodcovského konania, resp. rozhodcovskej doložky. Takto uzavretú doložku nemožno považovať za individuálne dojednanú; prieči sa zákonu a je neplatná. Odvolací súd to považoval za postačujúci dôvod pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená dovolaním, ktoré odôvodnila tým, že súdy v danom prípade rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala z toho, že všeobecné súdy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov a v zásade nie sú oprávnené preskúmať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní umožňuje v tam vymenovaných prípadoch exekúciu zastaviť, nie však zamietnuť žiadosť o poverenie na vykonanie exekúcie. Dodala, že Exekučný poriadok ani iný právny predpis vnútroštátneho alebo európskeho práva neumožňuje exekučnému súdu skúmať prijateľnosť či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky, a preto nemôže vysloviť ani jej neplatnosť. Okrem toho namietala, že súdy jej odňali možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). I keď sa v exekučnom konaní vo všeobecnosti nevykonáva dokazovanie, súdy predsa len vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi, avšak bez toho, aby nariadili pojednávanie. Tým oprávnenej v rámci dokazovania odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a tiež vyjadriť sa k tomu, prečo rozhodcovskú doložku obsiahnutú v osobitných zmluvných dojednaniach k poisťnej zmluve

považuje jednoznačne za individuálne dojednanú a teda platnú zmluvnú podmienku. Oprávnená v dovolaní nametala tiež to, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov žiadala zrušiť dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátiť Okresnému súdu Lučenec na ďalšie konanie.

Povinná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd svojím uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému

v ustanovení § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolatel'ka namieta, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

Pod súdnou právomocou sa rozumie zákonom vymedzený okruh spoločenských vzťahov, ktoré je súd oprávnený riešiť. Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal inak rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľka procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemali konať a rozhodovať, ich právomoc konať v exekučnom konaní nepopiera. Vyčíta im iba, že podľa jej názoru v rozpore so zákonom „preskúmavali rozhodcovský rozsudok po vecnej stránke“ a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali platnosť rozhodcovskej zmluvy. Dovolateľka tu teda namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku existencie vady v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p., ale o námietku inú (netýkajúcu sa právomoci súdov), ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia.

Oprávnená takto formulovanou námietkou nedostatku právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.) dostatočne nezohľadňuje povahu preskúmvanej veci a tiež to, že ňou napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva jednoznačne priamo zo zákona (viď napr. ustanovenia § 29, 38 ods. 3, 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Vzhľadom na uvedené nie je opodstatnená námietka dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. Súdy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci.

Podľa názoru oprávnenej jej súdy v konaní odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Dovolateľka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti. Rovnako im v súvislosti s tým vytýka, že jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. V súvislosti s tým najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu upravenú v ustanoveniach § 120 až 136 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín a príloh. Vzhľadom na to sa toto oboznamovanie s obsahom listín, posudzovanie splnenia podmienok konania a tiež predpokladov, za ktorých možno vyhovieť žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak teda dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenej znemožnená realizácia jej procesných oprávnení.

Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny

predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením vecí sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie vecí je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci viď § 239 O.s.p. a § 237 O.s.p.). Názor, že nesprávne právne posúdenie vecí nie je procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p., je zhodne zastávaný všetkými senátmi občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Keďže v dovolacom konaní nebola potvrdená existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou (§ 237 písm. a/ a f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť jej dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti a ani námietkami dovolateľky spochybňujúcimi správnosť tých právnych záverov, na ktorých spočívajú rozhodnutia súdov nižších stupňov.

V dovolacom konaní procesne úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Keďže povinná o ich náhradu nepožiadala, dovolací súd jej náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. februára 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková